

Vraag & antwoord Buurtenergieproject Banne Noord

Vragen uit de online bijeenkomst van 13 september 2021

Vraag	Antwoord
<p>1. Wij hebben onlangs verbouwd en alvast geïnvesteerd in isolerende maatregelen. Zijn hiervoor nog subsidies die achteraf de kosten vergoeden beschikbaar?</p>	<p>Dat ligt eraan of dit niet al jaren geleden is . De Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) subsidie is met terugwerkende kracht aan te vragen mits de eerste isolatiemaatregel niet langer dan 12 maanden geleden is uitgevoerd. Hier leest u deze en de andere ISDE voorwaarden. https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/isde/woningeigenaren/voorwaarden-woningeigenaren/isolatiemaatregelen</p> <p>De gemeente Amsterdam biedt voor woningeigenaren een lening mogelijkheid aan voor het nemen van energiemaatregelen De lening moet aangevraagd zijn voordat met de werkzaamheden is begonnen. Er is geen mogelijkheid om met terugwerkende kracht een lening aan te vragen. https://www.amsterdam.nl/veelgevraagd/?productid=%7BD94DCF5C-3E4F-4DDE-83C7-2DBFEB7088DF%7D</p>
<p>2. Waarom is er als proefwijk niet gekozen voor woningen waar geen particuliere eigenaren zijn, maar voor woningen in eigendom van de woningcorporaties?</p>	<p>In iedere Amsterdamse wijk staan zowel sociale huurwoningen van woningcorporaties als woningen van particuliere eigenaren. De gemeente heeft gekozen voor een wijkgerichte aanpak waarbij voor alle woningen in de wijk een plan gemaakt wordt om ze aardgasvrij te maken.</p>
<p>3. Volgens de schouw gebruikt mijn woning al een cv-ketel op 70 graden. Wat betekent dit voor de conclusies en de scenario's?</p>	<p>Dat is mooi met het oog op de toekomst. Dit kan vaak ook zo zijn door de manier waarop u de woning verwarmd. Toch is het alsnog verstandig om de isolatie- en ventilatie maatregelen te nemen omdat het de woning energiezuiniger maakt en het de CV geschikt maakt voor een ander verwarmingssysteem als tussenstap. Zoals bijvoorbeeld dynamische radiatorcransen of lage temperatuur convectoren/vloerverwarming.</p>
<p>4. Klopt het dat in de geraamde besparingen uitgegaan wordt van een gasketel en besparingen op de gebruiksafhankelijke kosten voor aardgas? (1/2)</p> <p>5. Kunnen jullie iets uitwijden hoe deze besparingen veranderen wanneer men op stadswarmte overstapt, waarbij een deel van de energiekosten bestaan uit een gebruiksonafhankelijk tarief? (2/2)</p>	<p>Ja dat klopt, vooral ook om de verschillende scenario's goed met elkaar te kunnen vergelijken. Hierbij draait het vooral om de woning energiezuiniger te maken ongeacht de warmte oplossing die toegepast wordt. In het volgende webinar zullen we ingaan op de kosten wanneer u een warmtenet of warmtepomp zou gaan gebruiken.</p> <p>We komen er op 11 oktober graag op terug, zie ook het antwoord op vraag 24</p>

<p>6. Wat gebeurt er als je binnen 10 jaar geen mogelijkheden hebt om energiezuinige maatregelen toe te passen aan je woning?</p>	<p>We weten dat de kosten voor gas steeds verder omhoog gaan. Als u niets doet is het risico dus dat uw energielasten steeds harder zullen stijgen. Dat willen we voorkomen.</p> <p>Het nemen van energiezuinige maatregelen kost geld, maar levert ook iets op. Bijv. lagere energielasten en meer comfort.</p> <p>In het Energiebespaarrapport wordt dat op blz. 12 uitgelegd in de tabel. De kolom 'Oorspronkelijk' laat zien wat er met de energielasten gebeurt als er geen maatregelen in een woning worden genomen. De kolom 'Energiezuinig' laat zien wat er gebeurt met de energielasten als er wel maatregelen worden genomen.</p> <p>Verder staan in het Energiebespaarrapport ook tips waarmee u met kleine investeringen ook al energie kunt besparen.</p>
<p>7. Waarom is in het kostenoverzicht er uitgegaan van kosten op basis van gasverbruik en niet op basis van een warmtenet?</p>	<p>Vooral ook om de verschillende scenario's goed met elkaar te kunnen vergelijken. Hierbij draait het vooral om de woning energiezuiniger te maken ongeacht de warmte oplossing die toegepast wordt. In het volgende webinar zullen we ingaan op de kosten wanneer u een warmtenet of warmtepomp zou gaan gebruiken.</p> <p>We komen er op 11 oktober graag op terug, zie ook het antwoord op vraag 24</p>
<p>8. Waarom is er geen tussenwoning zonder vide gekozen voor de schouw? Daar zijn veel meer woningen van in onze wijk?</p> <p>9. Maar waarom is een woning uit A zonder vide niet gekozen?</p>	<p>Voorbeeldwoning 2 uit gebied A is een woning waarbij de vide dicht is gemaakt. Dit is weliswaar geen tussenwoning maar een hoekwoning, alsnog goed vergelijkbaar.</p> <p>Overigens maakt het voor de maatregelen die u kunt nemen niet veel uit of u wel of geen vide heeft. Net zoals dat bijvoorbeeld ook geldt voor een extra kamer die op een verdieping is gemaakt.</p>
<p>10. Is dakisolatie ook nog nodig bij een woning type C? Er werd net gezegd dat er in dat type al isolatie zit in het dak.</p>	<p>Voor het 'zeer energiezuinige' scenario is het wel nodig. Ook als u wilt overstappen naar lage-temperatuurverwarming is dat sterk aan te raden. Dit leest u ook in het rapport terug.</p>
<p>11. Zijn al deze maatregelen noodzakelijk om uiteindelijk over te kunnen op een nieuw verwarmingssysteem? En zo nee, welke zijn dan essentieel en welke optioneel?</p>	<p>De "verwarmingsmaatregelen" die in het rapport staan bij energiezuinig zijn noodzakelijk voor midden temperatuur en die van "zeer energiezuinig" voor lage temperatuur. De isolatie en ventilatie maatregelen zijn uitwisselbaar (optimaal vs energiezuinig geïsoleerd, zie uitleg en voorbeeld in rapport pagina 9). Zonnepanelen zijn optioneel en niet noodzakelijk.</p>
<p>12. Dus warmtenet leidingen kunnen gewoon aangesloten worden op een CV-ketel? In plaats van een gasleiding?</p>	<p>Nee niet direct op de cv-ketel. die wordt vervangen voor een warmte-afleverset. Deze is ongeveer even groot. De gasleiding wordt vervangen voor 2 buizen, 1 voor aanvoer warm water en 1 voor afvoer koud water. De cv-leidingen die naar de radiatoren hoeven niet vervangen te worden. U kunt hier meer lezen over het warmtenet en de techniek daarachter. https://kennisbank.regionaalenergieloket.nl/duurzaam-verwarmen/warmtenet-en-lokaal-bronnet/</p>

<p>13. Het rapport gaat uit van een berekening van 15 jaar, waarbij er nog steeds uitgegaan wordt van gasgebruik. Ziet u de datum van gas af verschuiven? Is dit waarom er gekozen is voor 15 jaar berekening.</p>	<p>De planning en het gebruik van aardgas in het Energiebespaarrapport is vooral gekozen om de verschillende scenario's goed met elkaar te kunnen vergelijken. Hierbij draait het vooral om de woning energiezuiniger te maken, afgezien van welke warmte oplossing er wordt gekozen. De meest natuurkundig correcte berekening had in Megajoules (MJ) uitgedrukt moeten worden maar daar zijn veel woningeigenaren niet bekend mee.</p> <p>De Gemeente gaat uit van een periode van 10 jaar om alle woningen in Banne Noord van het aardgas af te halen. Dit is gebaseerd op het feit dat overstappen op de collectieve warmteoplossing (in dit geval het warmtenet van Vattenfall) al mogelijk is met slechts kleine aanpassingen in de woningen. In totaal kent Amsterdam 490 wijken. De ambitie is om in 20 jaar tijd alle gebouwen in Amsterdam aardgasvrij te hebben gemaakt en daarmee een flinke vermindering van de CO2-uitstoot te hebben bereikt.</p>
<p>14. Is een warmtepomp geen optie vanwege de ringleiding?</p>	<p>Het materiaal van de leidingen en het feit dat ze niet zijn geïsoleerd maakt de cv-leidingen minder geschikt voor het gebruik van een warmtepomp. Het is niet onmogelijk maar niet echt verstandig om de huidige ringleiding te gebruiken in combinatie met een warmtepomp. U kunt dan namelijk niet koelen, verliest veel warmte door de leidingen en het verwarmen van afzonderlijke ruimtes is ook niet mogelijk.</p>
<p>15. Is het verstandig om te wachten op de gezamenlijke inkoopacties voor besparing? (i.v.m. beperkt budget)</p>	<p>Het advies is om alvast na te denken over de maatregelen die u wilt gaan nemen. De verwachting is dat de gezamenlijke inkoopacties vooral gericht zijn op vloer- en gevelisolatie en mogelijk ook dakisolatie. Het is nog lastig te zeggen hoeveel besparing een inkoopactie oplevert. Belangrijk voordeel kan zijn dat u ontzorgd wordt: u hoeft zelf geen offertes op te vragen en te beoordelen.</p>
<p>16. Is het verstandig te wachten tot alle bijeenkomsten zijn geweest voordat je aan de slag gaat?</p>	<p>Het advies is om geen overhaaste beslissingen te nemen maar alle opties goed te overwegen en alle informatie over het onderwerp in relatie tot de buurt aan te horen. De bijeenkomsten zijn hiervoor bedoeld. Er is alle gelegenheid om vragen te stellen en ervaringen van anderen te horen.</p>
<p>17. Ik las dat er subsidies zijn die je vooraf moet aanvragen en subsidies die achteraf aangevraagd moeten worden. Kan er een duidelijke onderscheid in gemaakt worden zodat ik niets mis loop?</p>	<p>Op de informatiebijeenkomst van 11 oktober zal aandacht besteed worden aan de subsidies en leningen die beschikbaar zijn. Iedere regeling heeft verschillende voorwaarden. Zie ook het antwoord bij vraag 1. Als u zich alvast wilt oriënteren dan kunt u dat doen via https://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/duurzame-wegwijzer/een-bewoner/duurzaam-wonen</p>
<p>18. Hebben jullie ergens een lijst waar ik betrouwbare installateurs en bedrijven die over isolatie gaan kan terugvinden?</p>	<p>Die is er, zie deze pagina van het Regionaal Energieloket: https://regionaalenergieloket.nl/vakspecialisten</p>
<p>19. Er werd gisteravond vluchtig iets gezegd over geen btw-betaling als je de meterkast aanpast in combinatie met de installatie van zonnepanelen. Hoe zit dat?</p>	<p>Als de aanpassing van de meterkast nodig is voor de zonnepaneleninstallatie, valt de aanpassing ook onder de installatie en is de btw daarmee aftrekbaar. Meer informatie over het aftrekken van de btw van de zonnepaneleninstallatie, en een partij die dit voor u kan</p>

	<p>doen, vindt u hier: https://cdn2.hubspot.net/hubfs/6608924/Zonnepanelen%20-%20Btw-teruggave/Stappenplan%20btw%20terugvragen%20zonnepanelen.pdf</p>
<p>20. Ik las volgens mij iets over persoonlijke coach en persoonlijke stappenplan (op de website van het Regionaal Energieloket) hoe werkt dat?</p>	<p>Dat is inderdaad een mogelijkheid. In een telefoongesprek loopt één van onze technisch adviseurs met een huiseigenaar de woning door, en maakt zo een persoonlijk stappenplan om de woning te verduurzamen. Dit stappenplan wordt na het gesprek opgestuurd. Hier zitten wel kosten aan vast. Voor huiseigenaren die nog aan het oriënteren zijn, of een woning hebben die goed lijkt op de voorbeeldwoningen, raden we aan om uit te gaan van de energiebespaarrapporten; extra advies is dan niet nodig. Als iemand concreet aan de slag wil, en nog gedetailleerder advies nodig heeft, of een woning heeft die niet overeenkomt met één van de voorbeeldwoningen, kan een telefonisch adviesgesprek wel waardevol zijn. Meer informatie over het telefonisch advies is hier te vinden: https://regionaalenergieloket.nl/advies</p>
<p>21. Moeten de radiatoren van woningvoorbeeld B vervangen worden?</p>	<p>Dat ligt eraan of u voor midden of lage temperatuur verwarming kiest. In het juiste rapport voor voorbeeld 2 leest u de benodigde aanpassingen die daarvoor nodig zijn.</p>
<p>22. Hoe lees ik nu in het rapport welke combinatie van maatregelen nodig is om een energiezuinige of zeer-energiezuinige woning te krijgen? Bijvoorbeeld: als het dak, de vloer en de ramen geïsoleerd worden op het niveau 'optimaal', maar de ventilatie en spouwmuren op niveau 'energiezuinig', is dat dan voldoende om alles bij elkaar een 'zeer energiezuinige' woning te krijgen?</p>	<p>Ja deze gedachtegang is juist. U kan inderdaad "Optimale" dakisolatie met "Energiezuinige" muurisolatie toepassen om gemiddeld op een zeer energiezuinige woning uit te komen.</p>
<p>23. Ik heb mijn vloer na-geïsoleerd met 7 cm purschuim inclusief de zijmuren en voor- en achtermuur van de kruipruimte. Dat was het hoogst haalbare, aangezien de pur moest worden aangebracht bovenop de bestaande laag van 2 cm piepschuim. Een dikkere laag zou te zwaar zijn geworden. Daarmee lijkt ik niet de gewenste rc-waarde te bereiken voor een 'optimale' woning. Heeft het dan zin om alsnog de bodem na te isoleren? Had ik achteraf gezien toch een ander type isolatie moeten laten aanbrengen?</p>	<p>7cm PUR-schuim met de al 2cm bestaande isolatie komt uiteindelijk uit op ongeveer een Rc-waarde van 3,5 uit. Dat is dus al 'optimaal'.</p>

<p>24. Hoe gaat dit rapport de buurt helpen om een keuze te maken die onze huizen klaar maakt voor een gasvrije en vooral duurzame toekomst? Mijn verdrietige conclusie is, is dat dat heel moeilijk is op basis van dit rapport. We weten dat van het gas af gaan en de keuze is tussen een warmtenet of all electric. In het rapport worden de berekeningen van milieucentraal overgenomen, maar hier in de wijk moeten we kiezen tussen all electric (off the grid) of een warmtenet (kan nu alleen via NUON Vattenfall). De huidige kosten van het warmtenet op dit moment bij de NUON/ Vattenfall zijn bekend bij de gemeente. Om een afweging te kunnen maken heeft de wijk die informatie nodig en waarom staat die er dan niet gewoon in? Bij de woningen in de Banne zuid op het warmtenet zijn die vaste kosten veel hoger dan de 23 euro die hier is opgenomen in het meest energiezuinige scenario. De totale kosten over 15 jaar vallen dus heel waarschijnlijk hoger uit of in ieder geval heel anders. Daar kunnen we in onze specifieke situatie dus geen keuze op baseren. Je kunt namelijk niet zien wat de besparing van een maatregel echt gaat zijn.</p>	<p>De vraag is helder maar het antwoord is niet in een paar zinnen op te schrijven. We komen er daarom op de volgende bijeenkomst op 11 oktober op terug.</p>
<p>25. Ik heb met burens vanmiddag heel hard zitten rekenen en dan komen we er echt niet uit hoe de verschillende getallen tot stand zijn gekomen, ook niet afgezet tegen de gasprijen. Er lijken rekenfouten in te zitten.</p>	<p>Er is inmiddels een vernieuwde versie van de rapporten gestuurd. Excuus daarvoor.</p>
<p>26. De rapporten over de voorbeeldwoningen gaan soms over de oorspronkelijke situatie, maar soms ook juist over de huidige staat van de woning. Dat loopt door elkaar.</p> <p>Bijvoorbeeld in rapport 2 staat: "De ramen hebben houten kozijnen". Dat is oorspronkelijke staat. De voorbeeldwoning in het rapport is het huis naast mij en ik weet dat zij kunststofkozijnen hebben met dubbel Hr glas. Bij de pagina over het dak is het juist weer de huidige staat (daar staat "goed" en bij de voorbeeldwoning uit rapport 1 de tussenwoning is de staat "slecht", dat kan alleen op basis van hoe de staat nu is zijn opgemerkt). De foto's suggereren dat</p>	<p>Het dak is bij de meeste woningen nog oorspronkelijk (De dakpannen en het dakbeschot bijvoorbeeld) en daardoor goed te beoordelen. Sommige daken zijn nog in goede staat en sommige niet. Met ramen is het wat lastiger te beoordelen. Als kozijnen zijn aangepast in de loop van de tijd is het lastig om een oordeel te geven over de oorspronkelijke staat en kan alleen de huidige staat beoordeeld worden. Dan staat er onbekend.</p> <p>Maar het is goed dat dit u zegt dat dit niet duidelijk genoeg is. In de toekomst zullen we duidelijker het onderscheid tussen oorspronkelijk en huidige communiceren in onze rapporten.</p>

<p>het steeds over de situatie nu gaat. Heel verwarrend. De oorspronkelijke staat had ook gewoon uit de oorspronkelijke tekening gehaald kunnen worden, daar is geen woningbezoek voor nodig.</p>	
<p>27. Ik vraag me ook wel af hoe de aanbevelingen zich verhouden tot de aanbevelingen die de commissie Aardgasvrij al eerder boven water heeft gehaald (o.a. met het rapport van Energy Go en ons eigen wijkonderzoek).</p>	<p>Het voert te ver om in dit document in te gaan op de aanbevelingen van de commissie Aardgasvrij. In het Buurtenergieproject ligt het accent op het verduurzamen van de eigen woning. De verschillende warmte-oplossingen worden op een algemeen niveau uitgelegd. Hiermee hopen we het overzichtelijk te houden. We komen er op 11 oktober graag op terug, zie ook het antwoord op vraag 24</p>
<p>28. Uw inschatting hoekwoning Voordewind is onjuist - dit betreft een 4 persoons woning. Mijn woning is een 2 persoons - op de Lijzijde bevinden zich 2 - 2 persoons woningen. Wat is hiervan het gas en elektriciteitsverbruik?</p>	<p>Dat kan kloppen, we kijken niet zozeer naar de aangetroffen huidige situatie maar naar de meest logische samenstelling van een huishouden voor dit type woning. Voor een 2 persoonshuishouden kunt u uitgaan van 1.345 m³ per jaar. Volgens het Nibud wordt het elektriciteitsverbruik van twee personen in een huishouden ingeschat op 2800 Kwh. Zie: https://www.nibud.nl/consumenten/energie-en-water/</p>
<p>29. In het energiebespaarrapport betreffende gebied B staan de navolgende onjuistheden: A. Blz. 5; woonoppervlak 84 m², volgens het koopcontract is de bewoonbare oppervlakte 112 m², volgens de WOZ 109 m² en volgens makelaars meetmethode weer een ander getal, maar zeker geen 84 m². (is begane grond + 1^e etage) B. Blz. 6; "Door dat u investeert stijgt de woningwaarde", duidelijk mag zijn dat dit niet evenredig is aan de investeringskosten en dat het sterk afhankelijk is waarin geïnvesteerd wordt. C. Isolatie muur; de ruimte van de spouw is volgens opgave van jullie 5-6 cm, echter volgens de bouwtekeningen is de buiten muur 10 cm, de spouw 8 cm en de betonnen elementen van de voor en achtergevel 10 cm. In de spouw is in dit project een steenwol dekens bevestigd aan binnenmuur van 6 cm dikte met aan één zijde aluminiumfolie. De verwachting dat er 5 a 6 cm isolatie zou kunnen worden toegevoegd lijkt me echt onmogelijk.</p>	<p>A. Waar is de 84m² vandaan gehaald? a. Dit is hoe het in het kadaster staat omschreven. We houden voor de vergelijkbaarheid met andere woningen de kadasterdata aan, ondanks dat dit per woning sterk kan verschillen. B. Evenredigheid investering met woningwaarde stijging a. Klopt. We gaan daar in het rapport niet verder op in omdat dit per regio en situatie ook sterk verschilt. Zeker gezien de A'damse markt is het moeilijk voorspelbaar wat het effect is van energiezuinigheid. C. Verwachting isolatie in spouw . De tekeningen die ik heb gezien van de bewoners geven 5-6cm nog niet opgevulde spouw aan. Op die tekening zie ik dat de al aanwezige spouwisolatie niet 6 maar 4cm dik is. D. Dank voor uw aanvulling, maar.. . Dat is bekend en bedoelen wij met schuimplaat. PUR is een schuim en bevestigd aan een houten plaat. Het gaat hierbij om zogenaamde Opstalan platen E. In de woning waar ik (Theodoor Koelewijn) ben langs geweest was dit wel het geval. Het is misschien wel gescheiden door een tussenmuur maar het dak loopt bouwkundig door. F. Bodemfolie kan zeker helpen bij vochtproblemen of nare luchtjes maar is ook een teken dat de vloer niet luchtdicht is. Tonzon is</p>

D. Isolatie schuin dak; het dak is geïsoleerd met ± 3 cm purschuim en niet met schuimplaat. Het purschuim is fabrieksmatig aangebracht en zit goed vast aan de houten dakplaten.

E. Isolatie Schuin dak berging; “het schuine dak loopt aan de achterkant door over de berging”, dit dak loop niet door het zijn 2 gescheiden daken en het schuurdak is niet geïsoleerd, maar de schuur is ook niet verwarmd.

Verder roepen een aantal adviezen wat vragen op;

F. Zoals in de presentatie werd een bodembedekking niet noodzakelijk geacht(in het document staat het als advies), hier ben ik jaren geleden mee begonnen met als resultaat dat de vochtigheid in huis enorm daalde en ook de bodemgeur sterk verbeterde. Jaren later het ik Tonzon folie onder de vloer aangebracht het welk onlangs nog met een thermocamera is bekeken en zeer effectief genoemd werd.

G. T.a.v. het na isoleren van de spouwmuren voor en achter heb ik een aantal adviseurs geraadpleegd en vrijwel allemaal wordt dit afgeraden, invloed van de gevel op de warmtehuishouding van een tussenwoning is klein en de kans dat er geen ventilatie meer in de spouw is wordt erg groot.

H. Het gebruik van de opencellige beton stenen voor de buitengevel zou de oorzaak zijn waardoor veel vocht door de buitenmuur in de spouw zou komen. Is het behandelen van deze gevel met b.v. waterglas geen optie?

I. Het aanbrengen van extra isolatie aan de binnenkant van het dak wordt door de zelfde adviseurs afgeraden i.v.m. het ademen van het houtwerk. Aan de bovenzijde is de pur laag van 3 cm echt dampdicht dus om niet te verrotten bij vocht kan het niet geïsoleerd worden. Misschien is door nieuwe materialen dit advies niet langer van toepassing maar er is voorzichtigheid geboden.

J. Subsidies en financiering: wie doet de aanvragen? Onlangs kwam ik de voorschriften van de subsidieaanvraag bij de gemeente

een merk isolatiefolie (zoals in het rapport en het webinar benoemd) en dus ja daar zijn we het mee eens.

G. Wij berusten ons op wetenschappelijk onderzoek en dat staat soms haaks op wat isolatiespecialisten zeggen. Het idee dat een spouw per definitie geventileerd moet worden is inmiddels achterhaald. Wat wel een aandachtspunt is, zijn de stenen van de buitengevel. Die kunnen te poreus zijn waardoor er kans is op vorstschade. Of en hoe dat zo is, kunnen wij helaas niet analyseren. Daar hebben wij de kennis en technieken voor in huis. Daar zou idealiter een gevelspecialist naar moeten kijken.

H. Ik weet niet wat waterglas is, maar impregneren zou een optie kunnen zijn. Maar dit is ook een vraag voor een gevelspecialist. Een bedrijf zoals Takkenkamp of Isolatiespecialist zou daar een goed oordeel over kunnen geven.

I. Voorzichtigheid is geboden maar het is zeker niet onmogelijk. Door de toepassing van de juiste folies en isolatie-verhoudingen kunnen beide vormen van dakisolatie gecombineerd worden.

J. De aanvraag moet door bewoners gedaan worden. Het lijkt misschien ingewikkeld maar het is in de praktijk redelijk eenvoudig aan te vragen. Zodra u een aanvraag start, wordt u door het proces geholpen en heeft u ook een hulplijn.

<p>Amsterdam tegen voor een subsidie van € 3.000 tot 5.000. Dit is een document van 36 bladzijde juridische tekst waar een normaal mens niet mee overweg kan.</p>	
<p>30. Ik begreep uit het rapport en de bijeenkomst dat er al wat isolatie in het dak zit bij deze woningen. Waarschijnlijk niet van natuurlijke materialen, want het wordt inderdaad erg snel warm op zolder. Nu gaan we onze zolder verbouwen, zo krijgen we een dakkapel aan de voorzijde en maken we een aparte ruimte van het trapgat en daarachter houden we dus een extra kamer over. Perfect moment dus om van binnen de dakisolatie aan te pakken. Ik wil dat graag doen, ook met natuurlijke materialen, maar moet de oude isolatie er dan eerst uit? Waar zit die, aan binnen of buitenzijde?</p>	<p>Nee dat is niet nodig. De huidige isolatie zit aan de buitenkant. Het is wel belangrijk om een klimaatfolie te gebruiken aan de binnenkant van het dak wanneer u het dak gaat isoleren. Een goede isolatiespecialist kan u daarbij helpen.</p>
<p>31. Bij deze verbouwing gaan we ook een radiator plaatsen op zolder. Ik weet nog niet voor wat voor warmte-oplossing we uiteindelijk gaan kiezen, maar zijn er radiatoren die al laag/midden temperatuur ready zijn zagezegd? We verwarmen nu op 60 graden met onze CV ketel.</p>	<p>Lage temperatuur verwarming zoals vloerverwarming of lage temperatuur convectoren zijn geschikt. Die radiatoren zijn in de markt en bij installateurs bekend. Als u zelf aan de slag gaat u eens kijken bij merken zoals Vasco, Jaga of Radson. Bij aanvoer van water met midden temperatuur kunt u ook gewone radiatoren gebruiken.</p>
<p>32. De gemeente wil groene daken stimuleren en heeft daar een subsidie voor. We zijn wel geïnteresseerd om ons dak groen te maken, zeker wanneer de pannen toch (bijna) aan vervanging toe zijn. We hebben een 45 graden dak, daar zijn mogelijkheden voor, zoals groene dakpannen, maar die zijn wel kostbaar. Zonder subsidie is zo'n dak voor ons geen optie, hoe verloopt de vergunnings- en subsidieprocedure... hoe zeker is het van te voren dat je een vergunning en een subsidie krijgt voor een groen dak?</p>	<p>U vindt alles over de groen subsidie en de subsidievoorwaarden op deze pagina: https://www.amsterdam.nl/veelgevraagd/?productid=%7B11F1610B-B76A-4051-8A8A-44BFE27F8DF6%7D Subsidieaanvragen moeten voor 31 december 2021 zijn ingediend.</p> <p>Of u een vergunning nodig heeft kunt u controleren via de vergunningencheck: https://www.amsterdam.nl/veelgevraagd/?productid=%7Bf739272F-F234-4475-B7EC-31DB44365F96%7D</p> <p>Mocht u hierna nog vragen hebben of meer informatie willen dan kunt u een mail sturen aan subsidies@amsterdam.nl of bellen met 14 020.</p>
<p>33. Tot slot nog een algemene vraag. Uit het rapport blijkt dat "energiezuinig" qua kosten/baten het meeste oplevert. Dit zou alleen voldoende zijn voor een middentemperatuur warmtenet. Tegelijkertijd verwarmen we nu al op 60 graden. Zou met vloer- en dakisolatie plus nieuwe radiatoren boven (beneden ligt al vloerverwarming) niet al laag temperatuur haalbaar zijn? Kortom: is er echt alleen een lage temperatuur warmte-oplossing mogelijk als je</p>	<p>Ja dit zou zeker kunnen. Qua isolatiemaatregelen is het dus zeker niet noodzakelijk om alles "optimaal" uit te laten voeren zolang u maar ongeveer op het "zeer energiezuinige" scenario uitkomt.</p>

alles optimaal doet?

Vraag & antwoord tijdens bijeenkomst op 13 september

Vraag	Antwoord
1. Is in het kostenoverzicht de afbouw van de salderingsregeling meegenomen?	Daar is in het model geen rekening mee gehouden. Het heeft er deels mee te maken dat er nog onzekerheid is over de verlenging van de salderingsregeling. In zekere zin was de wet aangenomen, maar er kwam snel discussie over. In de aankomende 15 jaar is de kans aanwezig dat er mogelijkheden zijn om onder de salderingsregeling uit te komen.
2. Als je vloerisolatie hebt toegepast, heeft het dan nog zin om de bodem af te dekken met folie om op die manier het vocht nog verder tegen te gaan?	Dat ligt eraan. In principe bij houten vloeren zal ik dat adviseren. Bij betonnen vloeren is het niet noodzakelijk, als je weet dat de constructie goed in orde is (binnenmuren, vloer van boven). De enige reden als je het nog wil overwegen, is als je onder de kruipruimte kabels of leidingen wil neerleggen. Dit tegen het vocht, maar voor isolatie is het niet noodzakelijk.
3. Heeft het zin om binnengevelisolatie alleen op de benedenverdieping te doen of moet dat altijd aan de hele woning gebeuren?	Dat kan prima. Waar je op moet letten is dat je een goede luchtdichte afsluiting moet maken aan de binnenkant van het isolatiemateriaal op de vloer. Over het algemeen is dat goed mogelijk. Het hoeft niet gelijk in de hele woning.
4. Ik heb vloerisolatie en bodemisolatie. Sindsdien een drijfnatte vloer aan de onderkant. Op de bodemfolie staat regelmatig een laag water.	Dat zou goed kunnen. Dat betekent dat de vloerisolatie goed werkt. Als de vloerisolatie goed werkt dan is de onderkant koud. Als iets koud is kan er makkelijk vocht ontstaan. Als het isolatiemateriaal vochtbestendig is, dan kan het geen probleem veroorzaken. Het is niet ideaal, maar het is niet perse een probleem.
5. Is er iemand in de wijk die spouwmuurisolatie heeft toegepast? Ik hoor van verschillende bureaus dat energiezuinig adviseurs aangeven dat dit bij deze huizen niet zinnig is.	Bij de isolatiewaarde van de spouwmuur moet er worden bepaald wat de huidige situatie is van de spouwmuren in de buurt. Momenteel is de isolatiewaarde heel laag, waardoor een volgende stap al vrij veel impact heeft op de besparing in de woning.
6. Is het rapport staat dat je natuurlijke materialen moet gebruiken voor binnen isolatie. Welke dan specifiek? En welke raden jullie af?	Tegenwoordig zijn er hete zomers met veel zon. De dakconstructies zijn van hout waardoor de binnenruimtes heel snel opwarmen. Dit is te voorkomen. Maak gebruik van isolatie aan de binnenkant of buitenkant. Bij voorkeur gebruik maken van natuurlijk isolatiemateriaal (hennep, vlas, houtwolvezel, schapenwol, gerecycled katoen). Deze hebben een hoge dichtheid en kunnen een hoge warmte opslaan. Hierdoor vertraagt het warmtetransport van het huis.

<p>7. Is het zinnig om het dak van binnen te isoleren bij een verbouwing als het dak mogelijk ook nog onderhoud krijgt? Ging om een hoekwoning uit 1977 waar het als niet zinnig werd benoemd door een energie-adviseur.</p>	<p>Als de buitenkant nog in orde is, dan kan je het dak prima alvast van binnen isoleren. Het kan ook tegelijk. Het maakt voor de isolatie niet zoveel uit. Op het moment dat je de dakpannen moet vervangen, dan kan je makkelijk de buitenkant isoleren.</p>
<p>8. Is er dakisolatie nog nodig bij type C? Er werd net gezegd dat er in dat type al isolatie zit in het dak.</p>	<p>Ja er is isolatie nodig. De woningen waarover gesproken werd kunnen een warmte probleem hebben.</p>
<p>9. Wat denken jullie van het gebruik van een ventilatiewarmtepomp?</p>	<p>De besparing die het oplevert is niet heel groot. Het nadeel is dat je nog steeds koude lucht naar binnen krijgt. Dat is nodig voor de ventilatiewarmtepomp. Het zorgt voor comfortproblemen en energieverlies.</p>
<p>10. Op de kaart zie ik dat er in dezelfde straat in gebied A een aantal huizen aan de rand niet bij het gebied horen. Kunnen jullie de reden hiervan geven?</p>	<p>De modelwoningen zijn gekozen in overleg met Theodoor van het Regionaal Energieloket. We hebben gekeken naar woningen die nog het meest in oorspronkelijke staat waren. De woningen in de gebieden komen rond hetzelfde bouwjaar en dezelfde stijl. De andere woningen zijn heel verschillend van elkaar, waardoor er veel maatwerk nodig is. Dat past niet in een advies gericht om zoveel mogelijk mensen te helpen.</p>
<p>11. Waarom is er gekozen voor een proefwijk met jaren '70 woningen waar eerst zoveel isolerende aanpassingen nodig zijn voordat ze geschikt zijn voor midden- of laagtemperatuur verwarming?</p>	<p>Bij de keuze voor de wijk waar wordt begonnen hebben veel redenen meegespeeld. Een belangrijke reden was dat er met de woningcorporaties is gesproken over de plannen die zij hebben met de woningen. Een andere reden waar naar gekeken wordt, is waar er veel werkzaamheden door de gemeente en waternet in de ondergrond gaat worden gedaan. Op deze manier kan je de werkzaamheden combineren. Hiermee bespaar je kosten en overlast.</p>
<p>12. Uit het rapport blijkt dat een warmtenet uiteindelijk onhandig is vanwege de plek op de zolder, maar een warmtepomp is eigenlijk ook onhandig vanwege de leidingen. Kortom: Uiteindelijk van het gas afgaan kan alleen maar met vervanging van alle leidingen?</p>	<p>Dat is niet perse zo. De CV-ketel staat op zolder en over het algemeen wordt de warmteaansluiting beneden gemaakt. Het kan ook op zolder, alleen is het wat lastiger. Hiervoor hoeven niet alle leidingen vervangen te worden. Het gaat alleen om de centrale leidingen. De gasleidingen worden vervangen voor 2 leidingen die van het warmtenet afkomen. Er zijn meerdere mogelijkheden, maar het zijn maatwerkoplossingen die per woning verschillen.</p>
<p>13. Dakisolatie aan beide kanten: Levert dit risico op vochtproblemen in het dak?</p>	<p>Dat is inderdaad een risico. Het is zeker zo als je niet weet hoe je het toepast. Een specialist kan ervoor zorgen dat er geen vocht in de constructie kan komen. Ga dit vooral niet zelf doen.</p>
<p>14. Bij een vrijstaande woning: als de muur minder goed geïsoleerd wordt is dat oké wanneer ik de vloer goed isoleer? Mocht ik op energiezuinig uit willen komen?</p>	<p>Ja, dat klopt. Daar moet je wel slim mee omgaan. Bij een vrijstaande woning is muurisolatie extra belangrijk en het dak iets minder belangrijk.</p>